

Привет, изпращам ви три от въпросите за изпита, за които нямате информация в учебника.

ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ОТНОШЕНИЯ НА ВЪЗРАСТНИТЕ И ЗАПОЗНАВАНЕ НА ДЕТЕТО С ТЯХ

Икономическите отношения между хората заемат една значителна част от социалните отношения на възрастните. За тях Ж.Атали и М.Гийом пишат: "Ние тръгваме от една проста идея: икономиката ни засяга всички. Тя ни засяга в ежедневието като работещи, потребители, ползващи обществени услуги граждани.

Икономическото възпитание е процес за запознаване на децата с достъпни знания за икономическите категории и отношения в обществото и формиране на потребности, мотиви и качества за адекватно поведение в условията на конкретна икономическа обстановка.

Съдържание на икономическото възпитание:

* Подбор и предлагане на децата на подходящ обем от информация за икономическите отношения на възрастните

- с труда (работата) на възрастните.

- със собствеността и възможностите за нейното съществуване, придобиване, използване и опазване.

- с парите, тяхното позитивно печелене и изразходване.

- с някои достъпни за осмисляне икономически категории

Трудът - част от света на възрастните. Основна категория в икономическите отношения на обществото е категорията "труд". Необходимо е да се направи сравнение между понятията "труд", "работа", "трудова дейност", за да се диференцира и покаже икономическата им насоченост, с което ще се подпомогне педагогическият процес при конкретното запознаване на децата с тях. "Трудът е психомоторна дейност на човека, насочен към преработване и употреба на природни обекти и създаване на материални и интелектуални продукти за задоволяване на разнообразни свои и чужди потребности) Под "работа" се разбира труд, за който човек или група от хора получават пари, стоки или услуги. "Трудовата дейност" е съзнателна, структурна и целенасочена последователност от движения, операции и действия за изпълняване на определена трудова

* Трудности при формиране на знания за насочеността на труда. Това особено се отнася за интелектуалния труд, където в голяма степен продуктът му е нематериален.

* Трудовият процес е непрекъснат, неговите компоненти са слети.

* Много често показваният на детето труд е изчистен от съпътстващи го дейности, а и мотивацията за извършването му не се поставя пред него.

* Методите, с които се осъществява процесът за запознаване (наблюдението), много често не позволяват да се възприеме цялостно и да се осмисли от детето същността на посочения труд на възрастните

Съдържателно трудът на възрастните в природата е разнообразен, но може да се му се направи своеобразна класификация според интересите на децата към него и възпитателните възможности, които се реализират при запознаване с конкретни професии и с обектите на техния труд:

- Отглеждане на животни - запознаване с професията животновъд и с домашните животни.
- Отглеждане на растения - запознаване с професията земеделец и с растенията.
- Събиращество - запознаване с професията на билкаря и с билките.
- Опазване и съхранение на природата - запознаване с професията на лесничея и с дивите животни.
- Неправилно възпитание при запознаване с животните.
- Трудът на детето в природата и екологичното му възпитание.

Други видове труд на възрастните и запознаване на детето с тях:

- Професиите на персонала в детската градина.
- Професиите на родителите.
- Професии на други възрастни, към които децата имат интерес.

Собствеността е основна икономическа категория в икономическите отношения на възрастните. Нейната същност води началото си дълбоко в древността с появата на социалното разслоение. Под собственост се разбира "законно право на собственика да притежава някакво имущество". От определението е видно, че трябва да се дефинира и понятието имущество - "нещо, което някой притежава - вещи, земя, пари и др."

*** Възпитателните проблеми, произтичащи от връзката на детето със собствеността, обобщено могат да се конкретизира в няколко сфери:**

1. Детето и собствеността в семейството: Детето и детската му стая; Детето и играчките му; Детето и неговите книжки; Детето и любимите му цветя; Детето и собственото му животно (котенце, кученце, рибки); Детето и неговите дрехи и аксесоари.

2. Детето и собствеността в детската градина: Аз и моята занималня; Книжките в детската градина са и мои; Моето гардеробче; Детето и играчките; Детето и реквизитът, изработен от него; Детето и природните обекти в детската градина.

3. Аз и вещите на другите: Вещите на другите членове на семейството; Вещите на моите другарчета.

4. На улицата и обществените места: Детето и цветните лехи в парка; Детето и дърветата; Детето и превозните средства.

5. Други теми: Крадци нападат детската градина; Моята касичка; Безработицата; Джобни пари.

натрупаното от десетилетия nihilистично отношение към нея.

Икономическото възпитание на детето в семейството. Съдържание на икономическото възпитание в семейството:

* Формиране у детето на разумни потребности - участие в правенето на покупки; грижливо отношение към вещите; разумно изразходване на продукти, енергия и други.

* Създаване на условия за подходяща съвместна дейност:

- знания за парите и семейния бюджет; участие в изработването му - запознаване на децата с професиите на родителите; създаване на ситуации за съвместна трудова дейност; възпитаване у децата на способности за разумно печелене и изразходване на средства (проблема с джобните пари).

* Формиране на комплекс от качества като трудолюбие, отговорност, съобразителност, пестеливост.

ПРАВАТА НА ДЕТЕТО – СЪЩНОСТ И ПРОБЛЕМАТИКА

ЗАЩИТА НА ДЕТЕТО В МЕЖДУНАРОДНО ПРАВНИ ДОКУМЕНТИ

Правото е съвкупност от установени правила и норми в една страна, които регулират отношенията на хората в обществото.

* Право на смърт – да се избягва прекалената предпазливост за живота на детето, което води до клинични условия на живот

* Право на настояще – право на многостранен пълноценен живот

* Право на детето да е такова, каквото е - да се ограничат амбициите на родителите и детето да се развива според собствените си способности

* Право на уважение – то е синтез на всички останали права.

се отнасят

Документи:

Декларация за правата на детето, приета през ноември 1959 г.;

Конвенция за правата на детето, приета на Общо събрание на ООН на 20 ноември 1989 г.;

Международна декларация за обезпечаване на живота, защитата и развитието на децата, приета през 1990 г.

Декларацията за правата на детето се явява първия международен документ, В принципите, изложени в Декларацията се провъзглася правото на всяко дете на: име, гражданство, разбиране, любов, социална защита, материална осигуреност, образование, физическо, умствено, нравствено и духовно развитие в условията на

ЗАКОН ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО В БЪЛГАРИЯ

До 2000-та година в България правата и защитата на децата са посочени само в някои общо закони, касаещи всички граждани, без да бъдат конкретизирани в отделни документи. Отчасти детските права са застъпени в Конституцията на Р България и в **Конвенцията на ООН за защита правата на детето и са конкретизирани в следните пунктове:**

1Право на закрила –/чл.10, 2/

2Закрила срещу насилие –/ чл.11, /

3Право на изразяване –/чл.12, 2/

4Информирание и консултиране у /чл.13, 2/

5Защита на религиозни убеждения –/чл.15, 2/

6Тайна на информацията /чл.16, 2/

Органите за закрила.

* Държавна агенция за закрила на детето

* Национален съвет за закрила на детето, който има консултативни функции;

* Дирекция “Социално подпомагане, която е Общинска институция;

*Комисия за закрила на детето, която се създава и функционира към Дирекция “Социално подпомагане”

Мерките за закрила на детето са в няколко направления:

- Мерки за закрила в семейна среда – касаят положението на детето в семейството, отношенията между родителите, настаняване на детето извън семейството, разглеждат се въпроси, свързани с приемните семейства

- Полицейска закрила – осъществява се от специализираните органи към Министерството на вътрешните работи /чл.37, %/, когато детето е обект на престъпление, когато има непосредствена опасност за живота му, когато е изгубено или оставено без надзор.

По тази причина се заговори за различни форми на насилие над деца, които се обособяват в четири големи групи

1. Физическо насилие – тук се отнасят преднамерено нанесени физически увреждания върху детето;

2.Сексуално насилие

3. Психическо /емоционално/ Към психическата форма на насилие се отнасят: Не приемането и постоянната критика към детето; Оскърбителни изказвания, които унижават достойнството на детето; Преднамерена физическа или социална изолация на детето; Лъжите и неизпълнение от страна на възрастните на дадените обещания; Еднократно грубо психическо въздействие, което довежда до психическа травма у детето.

4. Пренебрегване на нуждите му.

Към пренебрегване на елементарните нужди на детето се отнасят:

5. Отсъствие на адекватни за възрастта на детето потребности от храна, дрехи, дом, образование, медицинска помощ;

6. Отсъствие на надзор спрямо детето, в резултат на което то може да стане жертва на нещастен случай.

ДЕТСКИТЕ ПРАВА В ПРЕДУЧИЛИЩНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ

В Конвенцията на ООН за правата на детето чл.31, т.1 гласи: *“Държавите – страни по Конвенцията, признават правото на детето на отдих и почивка, на участие в игри и дейности за отмора, подходящи за възрастта му, и на свободно участие в културния живот и изкуствата”.* (7)

Освен правото на детето на игри, отдих и почивка, в предучилищните заведения трябва да се съблюдават и опазват правата на детето като:

1. Право на охрана на здравето и съдействие за здравословен начин на живот;

2. Правото на образование;

3. Право на съхранение на своята индивидуалност;

Право на защита от всички форми на физическо или психическо насилие,

БЕЗОПАСНОТО ПОВЕДЕНИЕ И РАЗБИРАНЕТО ЗА НЕГО

За възрастните безопасното поведение на децата при съприкосновение с обкръжението им, е въпрос на отговорност, гарантираща детския живот. В болшинството от случаите възпитателната им роля се свежда до даването на знания и плакатни поучения от типа: *"Внимавай за колите на улицата", "Преди да пресечеш, огледай се още веднъж",*

"Не

пипай

, опасно е

!",

"Не може да го вземеш

,

ще го счупиш!

". Всичките тези предупреждения оказват малко или никакво въздействие върху детето от тази възраст по отношение на неговата безопасност. Подобна позиция на възрастните се определя от страха за физическото оцеляване на детето. В същото време те не се замислят за това, как тези и други поучения рефлектират върху детската психика и какъв ефект на проявление имат в реални условия.

Формирането на безопасно поведение започва с възпитаването на ценностната система и утвърждаването у детето на разбирането, че здравето е една от най-важните ценности в живота на хората. Опазването на здравето се регулира от начина на живот - хранене, сън, пребиваване сред природата, хигиена. Съхраняването на здравето е резултат от продължителната и целенасочена работа за формиране на безопасно поведение у личността.

В психологията поведението се определя като *“съвкупност от актове и реакции на организма спрямо условията на живот и особеностите на средата”*

. Екстремните форми на поведение се появяват в живота ни, когато възникват събития с изразен кризисен характер – ситуации на заблуда в планината, пожар, буря, пропадане в пропаст, отравяния, удавяния и други.

Безопасното поведение, като част от цялото поведение на личността е съвкупността от реакции и актове за самосъхранение на индивида в собствената му средата за живеене. То се определя от голям брой условия, които най-общо могат да се разграничат в две големи групи:

Първата група са потребностите, мотивите, нагласите, темперамента, емоциите и чувствата на личността.

Втората група са външните фактори – възпитание (изисквания, правила, контрол, санкции) и характеристика на средата.

Изискванията към поведението на човека се материализират в социално приемливи поведенчески форми, които най-често се проявяват в конкретна ситуация и изискват спазването на определени правила. **Целта на възпитаването на детското безопасно поведение е формирането на социално компетентно поведение, поведенчески схеми и социални умения, които да се използват по всяко време по предназначение без особени усилия на личността, т.е да се превърнат в стил на живот.**

Тази цел съпътства педагогическите намерения на възрастните от раждането на детето до неговата зрялост, та даже и след това.

Формирането на детската личност започва в мини-екосистемата от близкото до детето обкръжение – семейството, преминава през мезо-екосистемата, представена от нови за детето елементи (детска градина, училище), за да финишира в макро-екосистемата, съставляваща околната среда. Представеният модел предполага изследването на следните парадигми:

Първата е екологосъобразната промяна на средата, според която развитието на личността се осъществява с оглед на модела на обкръжаващата действителност, в която тя битува. Най-общо тези модели могат да бъдат представени в следните варианти:

- първият модел разглежда средата като относително стабилна система, каквато в същност тя не може да бъде, независимо, че да се живее и възпитава в такава среда е твърде лесно и значително по-удобно.

- вторият модел предполага развитието на личността да се осъществява успоредно с изменението на средата. Тази изменчивост обаче не е стихийна, а протича по строго определени закономерности. Средата е едно цяло, в което отделните компоненти са в непрекъснато взаимодействие. Всички конструкти на средата са в пространствена и времева цялост и организация, а протичащите процеси са причинно обусловени.

Втората парадигма е непрекъснато променящата се среда, която определя и позицията на личността:

- овладяване на опит, конструиран от знания, форми, способности за действие в средата.

- личността противопоставя себе си на обкръжението, т.е. тя се индивидуализира.

- личността управлява собственото си поведение, подчинява се на определени изисквания, но и предявява претенции към обкръжението.

В каква степен горе описаните характеристики на средата и връзката на личността с нея са валидни за българската действителност в началото на XXI век?

В материален план след 1989 година в България настъпиха бързи промени на средата – много мощни превозни средства се движат по пътищата; увеличи се видовото

разнообразие на средства за технически облекчения на бита, пазара изобилства с разнообразна битова химия. За тази промяна опитът на българина се оказва недостатъчен за вграждане в новите условия.

В идеален план българското общество остана неподготвено за толкова бърза промяна на средата и затова реагира бавно, а в много случаи неадекватно в новите условия. Педагозите нямат програми, хорариуми, подходящи средства и подготовка за прилагането им. Търсейки начин за оцеляване на децата си, родителите са принизили бдителността си за тяхната безопасност и разчитат единствено на институциите за възпитание да разрешават конфликта на детето им със средата. Тези и други констатации показват невъзможност на личността да се индивидуализира към променените условия.

Направените изводи извеждат и незадоволителните възпитателни резултати по отношение на детското безопасно поведение, за които статистиката е безпристрастна. Броя на удавените за една година е между 150 и 200 души. От тях над 35% са деца и младежи под 17 год. Около 75% от удавянията стават във вътрешните водоеми, които почти не се охраняват. Пожарите в резултат на детска игра с огъня и пушене на цигари от малолетни годишно достига до 500, в които не рядко загиват деца. Загиналите при автомобилни злополуки за последните 4 години достигна 253 деца.

За пострадали или загинали деца по други причини статистиката остава безмълвна, но това не е утеха за никого.